

Ouder-kind relaties en delinquentie bij adolescenten

Opdracht 1-4 bachelorthesis

Annelore Groefsema - 3506592
Chantal van Heist - 3489000
Emmy Hulsen - 3491781
Renée de Kok - 3506622
Groep: 3

Docent: Loes Keijsers
Datum: 07-06-2012
Aantal woorden: 8468

Samenvatting

Deze cross-sectionele studie onderzocht het verband tussen ouder-kind relaties en delinquentie van adolescenten. Er is gebruik gemaakt van zelfrapportages, ingevuld door 447 jongens en 437 meisjes met een gemiddelde leeftijd van 16.37 jaar. A priori is onderzocht of er sekseverschillen bestonden in het verband tussen delinquent gedrag van adolescenten, ouderlijke steun en conflicten met ouders. Ook is er gekeken of er verschillen tussen moeders en vaders bestonden wat betreft het bieden van steun aan en het hebben van conflicten met adolescenten en de samenhang hiervan met delinquent gedrag van adolescenten. Er werd een, voor vaders sterker, negatief verband verwacht tussen het bieden van steun door ouders en het delinquente gedrag van adolescenten. Voor het verband tussen conflicten met ouders en het delinquente gedrag van adolescenten werd een positieve samenhang verwacht. Als laatste is onderzocht of er sprake was van een interactie-effect tussen steun van, en conflicten met moeders en vaders. Dit werd zonder vooraf opgestelde hypothesen onderzocht. De regressieanalyses lieten zien dat er geen verband bestond tussen ouderlijke steun en delinquent gedrag van adolescenten. Wel bestond er een positief verband tussen het hebben van conflicten met ouders en delinquent gedrag van adolescenten, welke het sterkst was voor vaders en zoons. De resultaten toonden ten slotte aan dat het gedrag van moeders en vaders elkaar niet beïnvloedden. Geconcludeerd kon worden dat het hebben van conflicten met ouders een voorspeller is van delinquent gedrag van adolescenten, maar steun van ouders niet.

Keywords: delinquentie, ouderlijke steun, conflicten, adolescenten, ouder-kind relatie

Jeugddelinquentie, gedefinieerd als verzamelterm voor verschillende soorten gedragingen die volgens de wet strafbaar zijn en die om deze reden tot een boete en/of andere straf kunnen leiden (Blom & Van der Laan, 2006), is in Nederland een veelvoorkomend probleem. Uit zelfrapportages van adolescenten komt naar voren dat in 2010 ongeveer 40 procent van de jongeren van 12 tot en met 17 jaar wel eens een strafbaar feit heeft gepleegd (Van der Laan & Blom, 2011). Over het algemeen neemt het aantal gepleegde delicten door jongeren tot een leeftijd van 14 jaar toe en blijft het daarna stabiel (Van der Laan, Blom, Tollenaar, & Kea, 2010).

Er zijn theoretische aanwijzingen dat ouder-kind relaties tijdens de adolescentie een rol spelen bij de ontwikkeling van delinquent gedrag van adolescenten (Hirschi, 1969; Patterson, 1982). Ook diverse empirische studies hebben aangetoond dat goede ouder-kind relaties tijdens de adolescentie negatief samenhangen met het delinquent gedrag van adolescenten (Hair et al., 2005; Hoeve et al., 2009; Keijsers, Loeber, Branje, & Meeus, 2011; Wright & Cullen, 2001). Echter, het meeste onderzoek naar deze samenhang richtte zich op de ouders gezamenlijk.

Over de samenhang tussen relaties met ouders afzonderlijk en het delinquent gedrag van adolescenten is niet veel bekend. Daarom onderzoeken we in deze studie de samenhang tussen ouder-kind relaties en het vertonen van delinquent gedrag door adolescenten voor zowel moeders als vaders. Daarbij wordt gekeken of er sekseverschillen bestaan in het ontvangen van steun, het hebben van conflicten en de samenhang daarvan met het delinquent gedrag van adolescenten. Tevens wordt er gekeken of het gedrag van moeders en vaders elkaar beïnvloeden.

Theoretisch Perspectief

Twee theoretische modellen beschrijven de rol van ouder-kind relaties bij het vertonen van delinquent gedrag door adolescenten. Ten eerste verklaart de sociale controle theorie van Hirschi (1969) delinquent gedrag door variatie in affectieve banden met conventionele instanties, voornamelijk het gezin en de school. Volgens deze theorie bestaat er een samenhang tussen delinquent gedrag van adolescenten en het ervaren van zwakke of geen affectieve banden met de omgeving door de jongere (Hirschi, 1969). In de sociale controle theorie staan niet de verklaringen waarom jongeren delinquent gedrag vertonen centraal, maar hetgeen wat hen ervan weerhoudt dit gedrag te vertonen (Hirschi, 1969). Voor dit onderzoek is met name de mate van het hebben van geen of weinig affectieve banden met ouders van belang, omdat dit volgens deze theorie samenhangt met het overtreden van de geldende normen en regels door de jongere (Hirschi, 1969).

Een tweede theorie die vaak gebruikt wordt om delinquent gedrag bij adolescenten te verklaren, is de *coercion theory* van Patterson (1982). Deze theorie verklaart delinquent gedrag van jongeren door een circulair patroon van negatieve

interacties tussen ouders en jongeren (Patterson, 1982). Door dit circulaire patroon trainen ouders en jongeren elkaar om zich te gedragen op een manier die de kans op het vertonen van externaliserend probleemgedrag, waar delinquentie ook onder valt, door jongeren vergroot. De theorie stelt dat wanneer ouders dit patroon van negatieve interacties niet doorbreken, jongeren dit gedrag ook gaan vertonen ten opzichte van leeftijdgenoten en andere volwassenen dan de ouders (Patterson, 1982).

Op grond van deze theorieën kijken we in dit onderzoek naar twee belangrijke aspecten van ouder-kind relaties in verband met delinquentie, te weten ouderlijke steun en conflicten tussen ouders en adolescenten.

Ouderlijke Steun

Empirisch onderzoek toonde consistent aan dat de kwaliteit van ouder-kind relaties vooral tijdens de adolescentie samenhangt met de mate van delinquent gedrag van jongeren (Hair et al., 2005; Hovee et al., 2009; Keijsers et al., 2011; Wright & Cullen, 2001). Zo toonde het longitudinale onderzoek van Keijsers en collega's (2011) onder 503 jongens en hun ouders bijvoorbeeld aan dat er een negatief verband bestond tussen de kwaliteit van ouder-kind relaties en de mate van delinquent gedrag van adolescenten.

Een specifiek aspect van de ouder-kind relatiekwaliteit dat samenhangt met delinquent gedrag van adolescenten, is het ontvangen van ouderlijke steun (De Goede et al., 2009; De Kemp, Scholte, Overbeek, & Engels, 2004; Hair et al., 2008; Hovee et al., 2009; McLoyd, 1990; Wright & Cullen, 2001). Ouderlijke steun wordt in dit onderzoek gedefinieerd als de mate waarin ouders een emotionele band aangaan met hun kinderen (Wright & Cullen, 2001). Onderzoek toonde een negatief verband aan tussen ouderlijke steun en de mate van delinquent gedrag van adolescenten (De Kemp et al., 2004; McLoyd, 1990; Wright & Cullen, 2001). Ook het onderzoek van Bean, Barber en Crane (2006) liet zien dat ouderlijke steun negatief gerelateerd was aan delinquent gedrag van adolescenten. Het bieden van ouderlijke steun bleek een significante voorspeller te zijn voor de afname van delinquent gedragingen van adolescenten en de ontwikkeling van sociaal en altruïstisch gedrag (Hair et al., 2005; Hirschi, 1969; Wright & Cullen, 2001). Daarnaast toonde het onderzoek van Simons, Johnson en Conger (1994) aan dat de afwezigheid van ouderlijke steun samenhangt met het vertonen van delinquent gedrag door adolescenten. Het onderzoek van Hovee en collega's (2009) toonde aan dat de samenhang tussen negatieve kenmerken van ouderlijke steun en delinquent gedrag van adolescenten sterker was dan de samenhang tussen positieve kenmerken van ouderlijke steun en dit delinquent gedrag. Samengevat kan gezegd worden dat de bestaande empirie liet zien dat voldoende ouderlijke steun significant en negatief samenhangt met de mate van delinquent gedrag van adolescenten.

Er bestaat inconsistentie in de empirie over de verschillen tussen jongens en meisjes in het verband tussen ouderlijke steun en delinquentie. Wellicht verschillen jongens en meisjes in het niveau waarin zij ouderlijke steun ontvangen. Enerzijds toonde het onderzoek van Furman en Buhrmester (1992) naar leeftijds- en sekseverschillen in ouder-kind relaties aan, dat er in de vroege adolescentie geen verschillen werden gevonden in de mate waarin jongens en meisjes ouderlijke steun ontvingen, maar dat in de midden- en late adolescentie meisjes meer ouderlijke steun ontvingen dan jongens. Anderzijds toonde het onderzoek van Hair en collega's (2008) aan dat er geen verschillen tussen jongens en meisjes bestonden in de mate waarin ouderlijke steun ontvangen werd, ook niet als gecontroleerd werd voor verschillende stadia van de adolescentie. Het onderzoek van Bean en collega's (2006) toonde aan dat er geen verschillen tussen jongens en meisjes bestonden in de mate waarin ouderlijke steun werd ervaren. Ondanks deze verschillen in ouderlijke steun en delinquent gedrag van adolescenten is het niet duidelijk of het verband tussen steun door ouders en delinquentie anders is voor jongens dan voor meisjes.

Conflicten

Ondanks de algemene consensus over de bewering dat het hebben van conflicten een integraal onderdeel vormt van de relatie tussen ouders en adolescenten (Montemayor, 1983), voorspelt een hoge mate van conflicten binnen het gezin een verscheidenheid aan problemen bij de adolescenten (Montemayor, 1983). Empirisch onderzoek is hierin vrij consistent. Het onderzoek van Cernkovich en Giordano (1987) liet bijvoorbeeld zien dat jongeren die de minste conflicten met hun ouders hadden, ook het minste delinquent gedrag vertoonden en dat de jongeren met de meeste conflicten, het meeste delinquent gedrag vertoonden. In overeenstemming met deze resultaten toonde het onderzoek van Loeber en Stouthamer-Loeber (1986) aan dat het voorkomen van jeugddelinquentie positief gerelateerd was aan de aanwezigheid van conflicten binnen het gezin. Ook in recenter onderzoek is de relatie tussen het hebben van conflicten met ouders en het vertonen van delinquent gedrag door adolescenten onderzocht (Deković, Janssens, & Van As, 2003; Fagan, Van Horn, Antaramian, & Hawkins, 2011; Gorman-Smith, Tolan, Loeber, & Henry, 1998; Klahr, Rueter, McGue, Iacono, & Burt, 2011; Van Doorn et al., 2008). Het onderzoek van Gorman-Smith en collega's (1998) toonde aan dat een grote mate van ouder-kind conflicten positief gerelateerd was aan later delinquent gedrag van adolescenten. Het voorkomen van veel conflicten binnen gezinnen, bleek een significante voorspeller te zijn voor de ontwikkeling van verschillende vormen van verstorend gedrag. Tot dit gedrag behoren matige tot serieuze vormen van delinquentie (Gorman-Smith et al., 1998). Ook de resultaten uit het onderzoek van Fagan en collega's (2011) lieten een positief verband zien tussen het hebben van conflicten met ouders en de betrokkenheid bij delinquentie van

adolescenten. In overeenkomst met deze resultaten, toonden Klahr en collega's (2011) aan dat conflicten met ouders significant verband hielden met antisociaal gedrag van adolescenten, waar delinquentie een vorm van is. De slechte kwaliteit van ouder-kind relaties tijdens de adolescentie, gekarakteriseerd door hoge mate van conflicten, kwam ook in het onderzoek van Deković, Janssens en Van As (2003) naar voren als risicofactor voor het vertonen van antisociaal gedrag. De resultaten lieten zien dat met name proximale factoren, waar ouder-kind interacties toe behoren, significante voorspellers zijn van antisociaal gedrag. Binnen de proximale factoren vormde conflict de belangrijkste individuele voorspeller (Deković et al., 2003). Uit het onderzoek van Van Doorn en collega's (2008) kwam naar voren dat adolescenten die veel conflicten met hun ouders rapporteerden, hogere niveaus van delinquent gedrag lieten zien dan adolescenten die aangaven weinig conflicten met hun ouders te hebben. Samengevat is er in verscheidene onderzoeken naar het verband tussen conflicten met ouders en delinquent gedrag van adolescenten, consistent gevonden dat het hebben van veel conflicten met ouders samenhangt met het vertonen van meer delinquent gedrag door adolescenten.

Het verband tussen conflicten met ouders en delinquent gedrag van de adolescent, lijkt voor meisjes sterker te zijn dan voor jongens (Cernkovich & Giordano, 1987; Henggeler, Edwards, & Borduin, 1987; Norland, Shover, Thornton, & James, 1979). Zo toonde het onderzoek van Cernkovich en Giordano (1987) dat het hebben van conflicten tussen meisjes en hun ouders, sterk verband hield met het vertonen van delinquent gedrag door meisjes. Voor jongens werd dit verband niet gevonden. Daarnaast lieten de resultaten uit het onderzoek van Norland en collega's (1979) zien dat het verband tussen conflicten en delinquentie, wanneer er gekeken werd naar verschillende soorten delicten, voor meisjes sterker was dan voor jongens. De resultaten uit het onderzoek van Henggeler en collega's (1987) ondersteunden dit idee. Er bestond een relatie tussen het delinquente gedrag van meisjes en de conflicten die zij hadden met hun moeders. Bij delinquente jongens was er echter minder sprake van conflicten met hun moeders. In het onderzoek van Fagan en collega's (2011) werd dit sterkere verband voor meisjes niet teruggevonden. Meisjes rapporteerden meer conflicten, maar significant minder delinquent gedrag dan jongens. Het idee dat het hebben van meer conflicten met ouders samenhangt met het vertonen van meer delinquent gedrag door adolescenten, werd in deze studie dus niet onderschreven.

Het verband tussen conflicten en delinquent gedrag lijkt dus voor meisjes sterker te zijn dan voor jongens, ondanks dat hierover geen volledige overeenstemming heerst in de empirie.

Verschillen tussen Moeders en Vaders

De relatie die moeders en vaders met hun kind hebben, verschilt van elkaar (Bronte-Tinkew, Moore, & Carrano, 2006) en mogelijk is dus ook het verband met delinquentie anders voor moeders dan voor vaders. Moeders zijn over het algemeen meer betrokken bij de opvoeding van hun kind dan vaders (Bronte-Tinkew et al., 2006; Lamb, 2000; Williams & Kelly, 2005) en adolescenten hebben meer interacties met hun moeders dan met hun vaders (Bronte-Tinkew et al., 2006; Lamb, 2000; Williams & Kelly, 2005). Daarnaast is de relatie van adolescenten met hun moeders meestal hechter dan de relatie met hun vaders (Larson, Richards, Moneta, Holmbeck, & Duckett, 1996). Zo toonde onderzoek aan dat adolescenten gemiddeld minder steun van hun vaders dan van hun moeders ontvingen (De Goede et al., 2009; Werner & Silbereisen, 2003), en dat adolescenten gemiddeld meer conflicten hebben met hun moeders dan met hun vaders (Adams & Laursen, 2007; Laursen, 1995; Van Doorn et al., 2008).

Er bestaat geen wetenschappelijke consensus over de vraag of het gedrag van moeders of vaders sterker samenhangt met delinquent gedrag van adolescenten (Loeber & Stouthamer-Loeber, 1986; Rothbaum & Weisz, 1994). De meta-analyse van Loeber en Stouthamer-Loeber (1986) die 75 studies bevatte, liet bijvoorbeeld zien dat er in 48 studies een sterker verband was tussen de kwaliteit van de relatie met vaders en delinquent gedrag van adolescenten, dan tussen de kwaliteit van de relatie met moeders en delinquent gedrag van adolescenten. Een meta-analyse van 47 studies, uitgevoerd door Rothbaum en Weisz (1994), toonde echter aan dat er een sterkere samenhang bestond tussen de kwaliteit van de relatie met moeders en delinquent gedrag van adolescenten, dan tussen de kwaliteit van de relatie met vaders en delinquent gedrag van adolescenten.

Onderzoek naar het verband tussen ouderlijke steun en delinquentie, toonde aan dat er een negatief verband bestond voor zowel moeders, als vaders (Barnes & Farrell, 1992; Hoeve et al., 2009; Juang & Silbereisen, 1999; Werner & Silbereisen, 2003; Wright, Cullen, & Wooldredge, 2000). Daarnaast toonden verschillende studies uit de meta-analyse van Hoeve en collega's (2009), welke 72 studies bevatte die betrekking hadden op de relatie tussen ouderlijke steun en delinquentie, aan dat het negatieve verband tussen steun van ouders en delinquent gedrag van adolescenten sterker was voor vaders dan voor moeders (bijv. Johnson, 1987; Werner & Silbereisen, 2003). De sekse van ouder en kind leek hierbij een rol te spelen. Het negatieve verband tussen ouderlijke steun en delinquent gedrag was sterker voor vaders en zoons en voor moeders en dochters, dan voor vaders en dochters en voor moeders en zoons (Hoeve et al., 2009). Samengevat zijn er aanwijzingen in de empirie dat het negatieve verband tussen ouderlijke steun en delinquent gedrag van adolescenten, sterker is voor vaders dan voor moeders.

Tevens zijn er aanwijzingen dat het verband tussen conflicten met moeders en vaders en delinquent gedrag van adolescenten verschilt. Echter, de empirie is niet consistent op dit gebied (Adams & Laursen, 2007; Breivik, Olweus, & Endresen, 2009; Koh & Rueter, 2011; Van Doorn et al., 2008). Het onderzoek van Van Doorn en collega's (2008) toonde bijvoorbeeld een positief verband aan tussen conflicten met ouders en delinquent gedrag van adolescenten en dat dit verband voor zowel moeders als vaders aanwezig was. Ook het onderzoek van Koh en Rueter (2011), dat betrekking had op geadopteerde adolescenten, liet overeenkomstige resultaten zien. De studie van Breivik en collega's (2009) toonde echter aan dat conflicten met alleenstaande moeders een voorspeller was voor delinquent gedrag van adolescenten, maar conflicten met alleenstaande vaders niet. Hoewel de studie van Koh en Rueter (2011) een positief verband aantoonde tussen conflicten met zowel moeders als vaders en delinquent gedrag van adolescenten, waren conflicten met moeders ook hier een sterkere voorspeller dan conflicten met vaders. Kortom, er zijn aanwijzingen dat er een positief verband bestaat tussen conflicten met ouders en delinquent gedrag van adolescenten. Het is echter nog onduidelijk of dit verband voor moeders en vaders verschilt.

Dit Onderzoek

In dit onderzoek werd als eerst gekeken naar de gemiddelden in het ontvangen van ouderlijke steun, het hebben van conflicten met ouders en het vertonen van delinquent gedrag door adolescenten. Daarbij is onderzocht of er sprake was van sekseverschillen voor de eerder genoemde aspecten. Daarnaast is gekeken naar de onderlinge samenhang van de voorspellende factoren voor het delinquente gedrag van adolescenten (vraag 1).

Vervolgens werd onderzocht of er een verband bestond tussen het ontvangen van ouderlijke steun door moeders (vraag 2) en vaders (vraag 3) en het vertonen van delinquent gedrag door adolescenten. Ook hier is rekening gehouden met mogelijke sekseverschillen. Op basis van voorgaand literatuuronderzoek verwachtten we een negatieve samenhang tussen steun van moeders en steun van vaders en delinquent gedrag van adolescenten. Tevens verwachtten we vanuit de empirie een sterkere negatieve samenhang tussen ouderlijke steun en delinquent gedrag van adolescenten voor vaders dan voor moeders.

Daarnaast werd onderzocht of het hebben van conflicten met moeders en vaders voorspellers vormden voor het vertonen van delinquent gedrag door adolescenten (vraag 4 en 5). Ook hier zijn sekseverschillen in acht genomen. Op basis van voorgaand literatuuronderzoek verwachtten we een positieve samenhang tussen het hebben van conflicten met zowel moeders, als met vaders en het delinquente gedrag van de adolescenten. Gezien de tegenstrijdigheden in de empirie, konden we geen verwachting

uitspreken over de mogelijk verschillende uitwerking van het hebben van conflicten met moeders en vaders op jongens en meisjes.

Ten slotte werd er gekeken of het gedrag van moeders en vaders elkaar beïnvloedt (vraag 6) door te kijken naar interacties tussen steun van moeders en conflicten met vaders, steun van moeders en steun van vaders, conflicten met moeders en conflicten met vaders en conflicten met moeders en steun van vaders. Gezien het gebrek aan bestaande literatuur konden we geen hypothesen opstellen bij deze vragen. Deze vragen werden daarom exploratief getoetst.

Methode

Onderzoeksdesign

In deze studie werd gebruik gemaakt van een kwantitatief cross-sectioneel onderzoeksdesign, waarbij verschillende variabelen op één meetmoment werden gemeten (Field, 2009). Data voor het overkoepelende onderzoek kwamen van een longitudinale studie, Conflict and Management of Relationships (CONAMORE) genaamd. In vijf meetrondes werden middelbare scholieren van 12 verschillende scholen uit de provincie Utrecht ondervraagd. Met tussenposen van een jaar werd tijdens huisbezoeken aan de respondenten en hun ouders gevraagd zelfrapportage vragenlijsten in te vullen. Tevens zijn er elk jaar vragenlijsten afgenomen bij de beste vriend of vriendin van de respondenten. In dit onderzoek is gebruik gemaakt van de vijfde en tevens laatste meetronde van de CONAMORE studie, die in 2005 heeft plaatsgevonden.

Steekproef

Bij aanvang van het onderzoek bestond de steekproef uit 884 adolescenten (95.88%), waarvan 447 jongens (50.60%) en 437 meisjes (49.40%). De gemiddelde leeftijd van de steekproef was 16.37 jaar. De meerderheid van de deelnemende adolescenten was van Nederlandse afkomst (83.50%). Daarnaast waren er ook adolescenten met een andere afkomst (2.20% was Surinaams of Nederlands-Antilliaans; 7.00% was Marokkaans; 3.50% was Turks en 3.90% had een andere dan voorgenoemde afkomst). Van de jongeren had 99.80% een moeder en 98.00% een vader. Het merendeel van de ouders betroffen de biologische ouders (98.90% moeder; 94.80% vader). Adoptieouders betroffen voor 0.60% moeders en 1.10% vaders. Daarnaast had 0.30% van de adolescenten een stiefmoeder, 1.80% een stiefvader en had 0.20% iemand anders als vader. Ten slotte had 0.20% niemand als moeder en 2.00% niemand als vader. Naast verschillen in familiebanden, bestonden er verschillen in de woonsituatie van de respondenten (80.00% woonde bij beide ouders; 10.80% woonde bij moeder; 4.10% woonde bij moeder en stiefvader; 1.90% woonde bij vader; 0.60% woonde bij vader en stiefmoeder; 0.10% woonde bij andere familieleden; 0.10% woonde deels bij moeder en stiefvader en deels bij vader en vriendin; 0.20% woonde op kamers en 2.10% had een andere woonsituatie).

Vragenlijsten

Steun. De mate waarin adolescenten steun van moeders of vaders ontvingen werd gemeten met de Network of Relationship Inventory (NRI), ontwikkeld door Furman en Buhrmester (Furman & Buhrmester, 1985). Bij adolescenten is zowel voor de relatie met moeders als voor de relatie met vaders een aparte vragenlijst afgenomen. Voor het meten van steun hebben we 12 items gebruikt. Een voorbeelditem was: 'Bewondert en respecteert je moeder je?'. De items werden gescoord op een 5-puntsschaal (1 = *weinig of niet*, 2 = *een beetje*, 3 = *veel*, 4 = *heel erg veel*, 5 = *meer kan niet*). De Cronbach's alpha voor het ontvangen van steun door moeder is .91 en de Cronbach's alpha voor het ontvangen van steun door vader is .92. Uit onderzoek kwam naar voren dat zowel de factorvaliditeit als de constructvaliditeit van de NRI adequaat zijn (Edens, Cavell, & Hughes, 1999; Furman & Buhrmester, 2009).

Conflicten. De mate waarin adolescenten conflicten met moeders of vaders hadden werd eveneens gemeten met de NRI van Furman en Buhrmester (Furman & Buhrmester, 1985). Bij de adolescenten zijn vragenlijsten afgenomen voor zowel de relatie met moeders als de relatie met vaders. Voor het meten van conflicten hebben we zes items gebruikt. Een voorbeelditem was: 'Ergeren jij en je moeder zich aan elkaar en worden jullie boos op elkaar?'. De items werden gescoord op een 5-puntsschaal (1 = *weinig of niet*, 2 = *een beetje*, 3 = *veel*, 4 = *heel erg veel*, 5 = *meer kan niet*). De Cronbach's alpha voor zowel het hebben van conflicten met moeders, als het hebben van conflicten met vaders was .92. Onderzoek toonde aan dat zowel de factorvaliditeit als de constructvaliditeit van de NRI adequaat zijn (Edens et al., 1999; Furman & Buhrmester, 2009).

Delinquentie. De mate waarin adolescenten delinquent gedrag vertoonden werd gemeten door middel van een vragenlijst die uit 14 items bestond (aangepaste vragenlijst van Baerveldt, Van Rossem & Vermande, 2003). De jongeren gaven hierop aan hoe vaak ze in het afgelopen jaar betrokken waren bij kleine criminele activiteiten. Een voorbeelditem was: 'Door de politie opgepakt omdat je iets had gedaan'. De items werden gescoord op een 4-puntsschaal (1 = *nooit*, 2 = *een keer*, 3 = *twee of drie keer*, en 4 = *vier keer of meer*). Uit het onderzoek van Jolliffe en collega's (2003) kwam naar voren dat de validiteit van zelfrapportages hoog is. De Cronbach's alpha voor de mate van delinquent gedrag van adolescenten was .81.

Data-analyse

In dit onderzoek werd gekeken naar de rol die de kwaliteit van de ouder-kind relatie met moeders en vaders speelt bij het delinquente gedrag van adolescenten. Daartoe hebben we een aantal analyses uitgevoerd.

Om te kijken of er sprake was van sekseverschillen in het ontvangen van ouderlijke steun van moeders en vaders, het hebben van conflicten met moeders en

vaders en delinquent gedrag van adolescenten hebben we gebruik gemaakt van ANOVA, een statistische analyse. Met ANOVA werden gemiddelden van de verschillende schalen met elkaar vergeleken.

Vervolgens hebben we met behulp van stapsgewijze regressieanalyses gekeken naar het verband tussen het ontvangen van ouderlijke steun, het hebben van conflicten met ouders en het vertonen van delinquent gedrag door adolescenten. Hierbij werd tevens gekeken of sekse een modererende factor was. In dit onderzoek was het mogelijk regressieanalyses uit te voeren, omdat aan alle voorwaarden van deze analyse werd voldaan.

In een eerste analyse die we hebben gedraaid, hebben we gekeken naar het verband tussen het ontvangen van steun van moeders en het vertonen van delinquent gedrag door adolescenten. Daartoe hebben we een stapsgewijze regressieanalyse uitgevoerd met als voorspellers sekse, steun van moeders en de interactie tussen sekse en steun van moeders, waarbij alle voorspellers gecentreerd en gestandaardiseerd werden. De uitkomstmaat in deze analyse was het delinquente gedrag van adolescenten. Vervolgens hebben we gekeken of de interactie tussen sekse en steun van moeders een significante verbetering van de totaal verklaarde variantie opleverde.

We hebben een tweede regressieanalyse gedraaid om het verband tussen het ontvangen van steun van vaders en het delinquente gedrag van adolescenten te onderzoeken. De uitkomstmaat was het delinquente gedrag van adolescenten en de voorspellers waren sekse van de adolescenten en steun van vaders. Tevens werd er gekeken of de interactie tussen sekse en steun van vaders zorgde voor een toename in de totaal verklaarde variantie. Voorafgaand aan de analyse werden de voorspellers gecentreerd en gestandaardiseerd.

Om het verband tussen conflicten met moeders en delinquent gedrag van adolescenten te onderzoeken, hebben we een derde stapsgewijze regressieanalyse uitgevoerd. Hiervoor werden sekse van adolescenten en conflicten met moeders gecentreerd en gestandaardiseerd. De uitkomstmaat in deze analyse was het vertonen van delinquent gedrag door adolescenten. De voorspellers waren sekse, conflicten met moeders en de interactie tussen sekse en conflicten met moeders. Er werd gekeken of de interactie tussen sekse en conflicten met moeders zorgde voor een toename in de totaal verklaarde variantie.

Een vierde regressieanalyse werd uitgevoerd om te kijken naar de samenhang tussen het hebben van conflicten met vaders en het delinquente gedrag van adolescenten. De voorspellers waren sekse, conflicten met vaders en de interactie tussen sekse en conflicten met vaders, en de uitkomstmaat was zelfgerapporteerde delinquentie. Voorafgaand aan de analyse werden de voorspellers gecentreerd en

gestandaardiseerd. Er werd gekeken of het interactie-effect zorgde voor een toename in de totaal verklaarde variantie.

In een laatste stapsgewijze regressieanalyse hebben we gekeken of de in deze studie onderzochte aspecten van ouder-kind relaties, te weten steun van moeders en vaders en conflicten met moeders en vaders, elkaar beïnvloeden. In deze analyse waren de voorspellers sekse, steun van moeders, steun van vaders, conflicten met moeders en conflicten met vaders en de interacties tussen ouderlijke steun en conflicten met ouders. De voorspellers werden voorafgaand aan de analyse, met als uitkomstmaat delinquent gedrag van de adolescent, gecentreerd en gestandaardiseerd.

Resultaten

Beschrijvende Statistiek

Tabel 1 toont de beschrijvende statistieken van alle schalen voor de gehele steekproef. In Tabel 2 worden de beschrijvende statistieken van alle schalen voor jongens en meisjes afzonderlijk weergegeven en zijn ANOVA-testen toegevoegd. In Tabel 3 is voor moeders en vaders afzonderlijk weergegeven hoe de schalen onderling samenhangen. In Tabel 4 is dit gedaan voor jongens en meisjes afzonderlijk.

Sekseverschillen in Delinquentie, Ouderlijke Steun en Conflicten met Ouders

Omdat er in deze studie werd gekeken naar de verschillen tussen jongens en meisjes in het verband tussen de kwaliteit van de ouder-kind relatie en delinquent gedrag van adolescenten, werd allereerst met behulp van ANOVA's gekeken of er sekseverschillen bestonden in het gemiddelde niveau van delinquentie, het ontvangen van ouderlijke steun van moeders en vaders en het hebben van conflicten met moeders en vaders (Tabel 2).

Jongens vertoonden gemiddeld meer delinquent gedrag dan meisjes. Er bestond een significant klein sekseverschil in de mate van delinquentie ($F(1,882) = 58.54, p < .01, \eta^2 = .06$). Ook werd er een significant klein verschil gevonden in de mate waarin jongens en meisjes steun van moeders en van vaders ontvingen (Moeders: $F(1,887) = 38.62, p < .01, \eta^2 = .04$; Vaders: $F(1,838) = 13.20, p < .01, \eta^2 = .02$), waarbij meisjes gemiddeld meer steun van moeders en vaders ontvingen dan jongens. Er werd ten slotte een significant klein sekseverschil gevonden voor de conflicten met vaders ($F(1,838) = 5.91, p = .02, \eta^2 = .07$). Meisjes hadden gemiddeld meer conflicten met vaders dan jongens. Er werd echter geen significant sekseverschil gevonden voor de conflicten met moeders.

Correlaties tussen de Schalen voor Moeders en Vaders

Door te kijken naar de correlaties hebben we gekeken of de verschillende schalen onderling samenhangen. Eerst hebben we dit gedaan zonder onderscheid te maken in sekse (Tabel 3).

Er bestond een significant negatief klein verband tussen steun van moeders en delinquent gedrag van adolescenten ($r = -.07, p < .01$). Tevens bestond er een significant negatief klein verband tussen steun van vaders en delinquent gedrag van adolescenten ($r = -.07, p < .01$). Ook bestond er een significant positief klein verband tussen het hebben van conflicten met ouders en delinquent gedrag van adolescenten (Moeders: $r = .08, p < .01$; Vaders: $r = .10, p < .01$).

Naast de verbanden tussen ouderlijke steun en conflicten met ouders op het delinquente gedrag van adolescenten, zijn er ook verbanden gevonden tussen ouderlijke steun en conflicten met ouders. Steun van moeders en steun van vaders waren daarnaast sterk positief gecorreleerd ($r = .67, p < .01$). Tussen steun van moeders en conflicten met moeders bestond een significant negatief middelgroot verband ($r = -.38, p < .01$). Voor vaders werd dit significante middelgrote verband positief bevonden ($r = .39, p < .01$). Daarnaast was er een significant positief verband van middelgrote sterkte tussen het hebben van conflicten met moeders en het hebben van conflicten met vaders ($r = .37, p < .01$). Ook waren steun van de ene ouder en conflicten met de andere ouder gecorreleerd. Zo bestond er een significant negatief klein verband tussen steun van moeders en conflicten met vaders ($r = -.18, p < .01$), en tussen steun van vaders en conflicten met moeders ($r = -.19, p < .01$).

Correlaties tussen de Schalen gecontroleerd voor Sekse

Ook hebben we door middel van correlaties gekeken of de verschillende schalen onderling nog samenhangen wanneer de correlaties voor jongens en meisjes apart werden bekeken (Tabel 4).

Jongens. Er bestond bij jongens een significant positief verband van kleine sterkte tussen het delinquente gedrag en conflicten met vaders ($r = .17, p < .01$). Er bestonden echter geen significante verbanden tussen het delinquente gedrag van jongens en steun van moeders ($r = -.04, p > .05$), steun van vaders ($r = -.07, p > .05$) en conflicten met moeders ($r = .08, p > .05$).

Meisjes. Er bestond een significant positief verband van kleine sterkte tussen het delinquente gedrag van meisjes en conflicten met moeders ($r = .16, p < .01$). Er bestonden echter geen significante verbanden tussen het delinquente gedrag van meisjes en conflicten met vaders ($r = .08, p > .05$), steun van moeders ($r = -.01, p > .05$) en steun van vaders ($r = .00, p > .05$).

Regressieanalyses

Het Verband tussen Steun van Moeders en Delinquent Gedrag van Adolescenten

Voor het onderzoeken van het verband tussen steun van moeders en delinquent gedrag van adolescenten hebben we een stapsgewijze regressieanalyse uitgevoerd met als uitkomstmaat zelfgerapporteerde delinquentie en als voorspellers sekse, steun van

moeders en de interactie tussen sekse en steun van moeders. Met behulp van een stapsgewijze regressieanalyse kan worden gecontroleerd of de verklaarde variantie significant verandert, na toevoeging van de hoofdeffecten en/of interactie-effecten. Allereerst is er een model gedraaid waarbij sekse als achtergrondvariabele is meegenomen. Dit model verklaarde 6% van de totale variantie in delinquentie ($F(1, 874) = 51.87, p < .01$; Tabel 5). In het tweede model is het hoofdeffect steun van moeders toegevoegd aan de achtergrondvariabele sekse. Dit zorgde niet voor een significante toename van de verklaarde variantie ($\Delta R^2 = < .01, F(1, 873) = 0.63, p = .43$). Ten slotte is in het derde model de interactie tussen steun van moeders en sekse van adolescenten toegevoegd aan de achtergrondvariabele sekse en het hoofdeffect steun van moeders. Dit derde model zorgde ook niet voor een significante toename van de verklaarde variantie ($\Delta R^2 < .01, F(1, 872) = 0.36, p = .55$). Omdat het tweede en derde model niet significant beter waren dan het eerste model, interpreteren we het eerste model.

In het eerste model bestond er een significant negatief verband van middelgrote sterkte tussen sekse en delinquent gedrag van adolescenten ($\beta = -.24, p < .01$). De kans dat jongens delinquent gedrag vertoonden was groter dan de kans dat meisjes delinquent gedrag vertoonden ($M_{\text{jongens}} = 1.23, SD = 0.37; M_{\text{meisjes}} = 1.08, SD = 0.19$). Dit komt overeen met de vooraf opgestelde hypothese. Dat er in model twee geen significant verband werd gevonden tussen de steun van moeders en delinquent gedrag van adolescenten ($\beta = -.03, p = .43$), kwam niet overeen met onze vooraf opgestelde hypothese.

Het Verband tussen Steun van Vaders en Delinquent Gedrag van Adolescenten

Naast het verband tussen steun van moeders en delinquent gedrag van adolescenten, hebben we gekeken naar het verband tussen steun van vaders en het vertonen van delinquent gedrag door adolescenten. Om dit verband te onderzoeken hebben we een stapsgewijze lineaire regressieanalyse uitgevoerd. De uitkomstmaat in deze analyse was zelfgerapporteerde delinquentie. Sekse van de adolescenten, steun van vaders en de interactie tussen sekse van de adolescenten en steun van vaders waren de voorspellers. De resultaten van deze regressieanalyse zijn weergegeven in Tabel 6.

In het eerste model hebben we gekeken hoe goed we met de voorspeller sekse, de variantie in het delinquente gedrag van adolescenten konden verklaren. Uit deze enkelvoudige regressie kwam naar voren dat 6% van de variantie in delinquentie verklaard werd door sekse ($F(1, 836) = 51.51, p < .01$). Vervolgens is er in model 2 gekeken wat de steun van vaders toevoegt aan de verklaring van delinquentie door sekse. De toevoeging van het hoofdeffect steun van vaders bleek niet voor een significante toename in verklaarde variantie van delinquentie te zorgen ($\Delta R^2 < .01, F(1,$

835) = 1.55, $p = .21$). Dit tweede model verklaarde tevens 6% van de totale variantie in delinquent gedrag ($F(2, 835) = 26.55, p < .01$). Ten slotte is er in model 3 gekeken of de interactie tussen sekse en steun van vaders iets kon toevoegen aan de verklaring van delinquentie. Ook het toevoegen van de interactie zorgde niet voor een significant betere verklaring van het delinquent gedrag van adolescenten ($\Delta R^2 < .01, F(1, 834) = 1.23, p = .27$) en daarom hebben we er voor gekozen model 1 te interpreteren.

In model 1 werd een significant negatief verband van middelgrote sterkte gevonden tussen sekse en het delinquent gedrag van adolescenten ($\beta = -.24, p < .01$). Jongens vertoonden gemiddeld meer delinquent gedrag dan meisjes ($M_{\text{jongens}} = 1.23, SD = 0.37; M_{\text{meisjes}} = 1.08, SD = 0.19$). Niet in overeenkomst met de vooraf opgestelde hypothese, werd er een niet-significant verband gevonden tussen de steun van vaders en het delinquent gedrag van adolescenten ($\beta = -.04, p = .21$).

Het Verband tussen Conflicten met Moeders en Delinquent Gedrag van Adolescenten

We hebben een stapsgewijze regressieanalyse uitgevoerd om het verband tussen conflicten met moeders en delinquent gedrag van adolescenten te onderzoeken. Hierbij was de uitkomstmaat zelfgerapporteerde delinquentie en waren sekse, conflicten met moeders en de interactie tussen sekse en conflicten met moeders de voorspellers. Allereerst is er een model gedraaid waarbij sekse als achtergrondvariabele is meegenomen. Dit model verklaarde 6% van de totale variantie in delinquentie ($F(1,874) = 51.87, p < .01$; Tabel 7). In het tweede model is het hoofdeffect conflicten met moeders toegevoegd aan de achtergrondvariabele sekse. Dit zorgde voor een significante toename van de verklaarde variantie ($\Delta R^2 = .01, F(1, 873) = 9.19, p < .01$). Het tweede model verklaarde 7% van de totale variantie in delinquentie ($F(2, 873) = 30.77, p < .01$). In het derde model is de interactie tussen conflicten met moeders en sekse van adolescenten toegevoegd aan de achtergrondvariabele sekse en aan het hoofdeffect conflicten met moeders. Gezien het feit dat het derde model niet significant beter was dan het tweede model ($\Delta R^2 < .01, F(1, 872) = 0.00, p = .95$), interpreteren we het tweede model.

In het tweede model bestond er een significant negatief verband van middelgrote sterkte tussen sekse en delinquent gedrag van adolescenten ($\beta = -.24, p < .01$). De kans dat jongens delinquent gedrag vertoonden was groter dan de kans dat meisjes delinquent gedrag vertoonden ($M_{\text{jongens}} = 1.23, SD = 0.37; M_{\text{meisjes}} = 1.08, SD = 0.19$). Daarnaast bestond er een klein positief verband tussen conflicten met moeders en delinquent gedrag van adolescenten ($\beta = .10, p < .01$). Adolescenten die meer conflicten met hun moeders rapporteerden, vertoonden gemiddeld genomen meer delinquent gedrag dan adolescenten die minder conflicten met hun moeders rapporteerden. Deze bevindingen waren in lijn met de vooraf opgestelde hypothesen.

Het Verband tussen Conflicten met Vaders en Delinquent Gedrag van Adolescenten

Vervolgens hebben we het verband tussen conflicten met vaders en het vertonen van delinquent gedrag door adolescenten onderzocht. Ook hier hebben we een stapsgewijze lineaire regressieanalyse voor uitgevoerd. De uitkomstmaat in deze analyse was zelfgerapporteerde delinquentie en de voorspellers waren sekse van de adolescenten, conflicten met vaders en de interactie tussen sekse van de adolescenten en conflicten met vaders. In Tabel 8 zijn de resultaten van deze regressieanalyse weergegeven.

In model 1 hebben we gekeken hoe veel variantie in delinquentie door de voorspeller sekse verklaard kon worden. In het model kwam naar voren dat sekse 6% van de variantie in delinquentie verklaarde ($F(1, 836) = 51.51, p < .01$). Het toevoegen van het hoofdeffect conflicten met vaders aan de analyse, zorgde voor een significante toename in verklaarde variantie van delinquent gedrag ($\Delta R^2 = .02, F(1, 835) = 13.60, p < .01$). Dit model verklaarde 7% van de variantie in delinquentie ($F(2, 835) = 32.94, p < .01$). In model 3 hebben we gekeken wat de interactie tussen sekse en conflicten met vaders nog kon toevoegen aan de verklaring van delinquentie in model 2. De toevoeging van de interactie tussen sekse en conflicten met vaders bleek voor een significante toename in verklaarde variantie in delinquentie te zorgen ($\Delta R^2 = .01, F(1, 834) = 6.98, p = .01$). Model 3 verklaarde 8% van de variantie in delinquent gedrag ($F(3, 834) = 24.45, p < .01$). Gezien het feit dat het toevoegen van interactie zorgde voor een significant betere verklaring, hebben we er voor gekozen het derde model te interpreteren.

In model 3 werd een significant negatief verband van middelgrote sterkte gevonden tussen sekse en het delinquente gedrag van adolescenten ($\beta = -.25, p < .01$). Jongens vertoonden gemiddeld meer delinquent gedrag dan meisjes ($M_{\text{jongens}} = 1.23, SD = 0.37; M_{\text{meisjes}} = 1.08, SD = 0.19$). Daarnaast werd er, in overeenstemming met de vooraf opgestelde hypothese, een significant positief klein verband gevonden tussen conflicten met vaders en het delinquente gedrag van adolescenten ($\beta = .14, p < .01$). Bij hogere niveaus van conflicten tussen adolescenten en vaders, was het delinquente gedrag van adolescenten gemiddeld genomen hoger. Zonder vooraf opgestelde hypothese hebben we getoetst of er sprake was van een interactie-effect tussen het hebben van conflicten met vaders en sekse van de adolescenten als voorspellers voor het vertonen van delinquent gedrag door adolescenten. Er bleek een significant klein negatief interactie-effect te bestaan ($\beta = -.09, p = .01$). Dit betekent dat het verband tussen conflicten met vaders en het delinquente gedrag van adolescenten sterker was voor jongens dan voor meisjes. Bij hogere niveaus van het hebben van conflicten met vaders, vertoonden jongens gemiddeld meer delinquent gedrag dan meisjes (Figuur 1).

Om te kijken hoe sterk het verband tussen het hebben van conflicten met vaders en het delinquente gedrag van adolescenten in elke groep was, hebben we voor jongens en meisjes apart een enkelvoudige regressieanalyse gedraaid. In deze analyse was delinquentie de uitkomstmaat en het hebben van conflicten met vaders de voorspeller. Voor jongens bleek er een significant positief verband van klein tot middelgrote sterkte te bestaan tussen het hebben van conflicten met vaders en het vertonen van delinquent gedrag ($\beta = .17, p < .01$). Voor meisjes werd geen significant verband tussen het hebben van conflicten met vaders en het vertonen van delinquent gedrag gevonden ($\beta = .08, p = .12$).

Het Interactie-effect van Steun van en Conflicten met Ouders op het Delinquente Gedrag van Adolescenten

Als laatst werd een stapsgewijze regressieanalyse uitgevoerd om het interactie-effect tussen ouderlijke steun en conflicten met ouders op het delinquente gedrag van adolescenten te onderzoeken. In deze regressieanalyse werd de zelfgerapporteerde delinquentie als uitkomstmaat gebruikt. Als voorspellers zijn sekse, steun van moeders en vaders, conflicten met moeders en vaders en de interactie tussen ouderlijke steun en conflicten met ouders toegevoegd.

In een eerste model werd sekse als covariaat opgenomen. Dit model verklaarde 6% van de totale variantie (Tabel 9; $F(1,831) = 50.93, p < .01$). Bij een tweede model werden de hoofdeffecten steun van en conflicten met moeders en steun van en conflicten met vaders toegevoegd aan het eerste model. Deze toevoeging zorgde voor een significante toename van de verklaarde variantie ($\Delta R^2 = .02, F(4,827) = 4.52, p < .01$). Het tweede model verklaarde 8% van de totaal verklaarde variantie ($F(5,827) = 13.98, p < .01$). Het toevoegen van de interactie-effecten tussen ouderlijke steun en conflicten met ouders in een derde model resulteerde niet in een significante toename van de verklaarde variantie ($\Delta R^2 = .01, F(4,823) = 1.20, p = .31$). Er is voor gekozen het tweede model te interpreteren, omdat het derde model niet significant beter was dan het tweede model.

Zoals verwacht bestond in het tweede model een significant positief verband van kleine sterkte tussen het hebben van conflicten met ouders en het delinquente gedrag van adolescenten (Moeders: $\beta = .08, p = .04$; Vaders: $\beta = .10, p = .02$). Het hebben van meer conflicten met ouders hing samen met een hogere mate van delinquent gedrag van adolescenten. Daarnaast bestond een significant negatief verband van kleine sterkte tussen sekse en het delinquente gedrag van adolescenten ($\beta = -.26, p < .01$). Dit betekent dat jongens gemiddeld meer delinquent gedrag vertoonden dan meisjes ($M_{\text{jongens}} = 1.23, SD = 0.37$; $M_{\text{meisjes}} = 1.08, SD = 0.19$).

Na deze verbanden a priori te hebben getoetst, kan gesteld worden dat er geen significante verbanden bestonden tussen steun van moeders en het delinquente gedrag

van adolescenten ($\beta = .02, p = .64$) en tussen de steun van vaders en het delinquente gedrag van adolescenten ($\beta = .00, p = .93$).

Discussie

Het doel van deze cross-sectionele studie was het onderzoeken van het verband tussen de kwaliteit van ouder-kind relaties tijdens de adolescentie en het delinquente gedrag van adolescenten. Op grond van de theorieën van Hirschi (1969) en Patterson (1982), hebben we in deze studie gekeken naar twee belangrijke aspecten van ouder-kind relaties tijdens de adolescentie in verband met delinquent gedrag, namelijk ouderlijke steun en conflicten met ouders. Allereerst hebben we onderzocht of er sekseverschillen bestonden in verband tussen delinquent gedrag van adolescenten, ouderlijke steun en conflicten met ouders. Deze sekseverschillen werden zonder vooraf opgestelde hypothesen onderzocht. Daarnaast hebben we onderzocht of er verschillen bestonden tussen moeders en vaders betreffende het bieden van steun en het hebben van conflicten met adolescenten en de samenhang hiervan met het delinquente gedrag van adolescenten. We verwachtten een negatief verband tussen steun van zowel moeders als vaders en het delinquente gedrag van adolescenten, waarbij een sterker verband verwacht werd voor vaders en adolescenten. Voor het verband tussen conflicten met zowel moeders als met vaders en delinquent gedrag van adolescenten verwachtten we een positieve samenhang. Als laatste hebben we onderzocht of het gedrag van moeders en vaders elkaar beïnvloedt. Deze verbanden werden zonder vooraf opgestelde hypothesen onderzocht.

Een belangrijk resultaat uit dit onderzoek was dat jongens gemiddeld meer delinquent gedrag vertoonden dan meisjes. Daarnaast was er geen significant verband tussen ouderlijke steun en het delinquente gedrag van adolescenten. Uit dit onderzoek kwam echter wel naar voren dat er een positief verband bestond tussen het hebben van conflicten met moeders en vaders en het vertonen van delinquent gedrag door adolescenten. Dit verband was voor moeders en vaders even sterk. Het verband tussen conflicten met vaders en delinquent gedrag van adolescenten was sterker voor jongens dan voor meisjes. Ten slotte vonden we in dit onderzoek geen interactie-effecten tussen steun van moeders en vaders en conflicten met moeders en vaders.

Theoretische Implicaties

De resultaten uit dit onderzoeken lieten zien dat jongens gemiddeld meer delinquent gedrag vertoonden dan meisjes. Dit komt overeen met de resultaten uit het onderzoek van Moffit, Caspi, Rutter en Silva (2001), die lieten zien dat jongens gemiddeld vaker en ernstiger delinquent gedrag vertoonden dan meisjes. Ook de cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS, 2012) lieten zien dat jongens meer delinquent gedrag vertoonden dan meisjes. In Figuur 2 staan de cijfers van het aantal verdachten van jeugdcriminaliteit in Nederland van 2000 tot 2010 weergegeven.

In dit onderzoek kwam daarnaast naar voren dat de hoeveelheid ouderlijke steun die adolescenten ontvingen, niet samenhang met het delinquente gedrag dat adolescenten vertoonden. Ook nadat gecorrigeerd was voor sekse, werd dit verband niet significant bevonden. De resultaten voor zowel jongens, als meisjes waren niet in lijn der verwachting, omdat in diverse eerdere onderzoeken, wel een negatief verband werd gevonden tussen het ontvangen van ouderlijke steun en het delinquente gedrag van adolescenten (Bean et al., 2006; De Kemp et al., 2004; Hair et al., 2005; McLoyd, 1990; Wright & Cullen, 2001). Een mogelijke verklaring voor deze niet overeenkomstige resultaten is dat de adolescenten die deelnamen aan dit onderzoek een leeftijd hebben bereikt waarop ze meer steun van hun leeftijdsgenoten gaan ontvangen (De Goede, Branje, & Meeus., 2009). Bovendien wordt door adolescenten meer waarde gehecht aan de steun van leeftijdsgenoten (Aseltine, 1995), waardoor ouderlijke steun minder effect heeft op het gedrag van adolescenten (De Goede et al., 2009a), en daarmee niet meer op het delinquente gedrag dat zij vertonen.

Tevens vonden we dat bij hogere niveaus van conflicten met ouders, adolescenten gemiddeld meer delinquent gedrag lieten zien. Dit komt overeen met de *coercion theory* van Patterson (1982), die stelt dat door een circulair patroon van negatieve interacties tussen jongeren en ouders, de kans op het vertonen van externaliserend probleemgedrag, waaronder delinquent gedrag valt, door de jongeren wordt vergroot. Tevens bleek dit uit resultaten uit eerdere onderzoeken (bijv. Cernkovich & Giordano, 1987; Klahr et al., 2011; Montemayor, 1983). Zo lieten de onderzoeken van bijvoorbeeld Koh en Rueter (2011) en Van Doorn en collega's (2008) zien dat er een positief verband bestond tussen het hebben van conflicten met zowel moeders, als vaders en delinquent gedrag van adolescenten. Een mogelijke verklaring voor deze bevinding is dat de kans op het hebben van conflicten met beide ouders groot is, omdat het merendeel van de adolescenten die hebben deelgenomen aan deze studie nog woonachtig is bij hun ouders (80%).

Daarnaast waren er in de empirie aanwijzingen dat het verband tussen conflicten met zowel vaders, als moeders en delinquent gedrag van adolescenten verschilt. Er waren studies die een sterker verband lieten zien voor moeders (Breivik et al., 2009; Koh & Rueter, 2011), maar Van Doorn en collega's (2008) vonden geen verschil tussen vaders en moeders. Ons onderzoek toonde een even sterk verband aan voor het hebben van conflicten met moeders en vaders en het delinquente gedrag van adolescenten. Omdat moeders meer betrokken zijn bij de opvoeding van hun kinderen dan vaders, vinden er meer interacties plaats waarop conflicten tussen moeders en adolescenten zouden kunnen ontstaan (Bronte-Tinkew et al., 2006; Lamb, 2000; Williams & Kelly, 2005). Vaders zijn daarentegen minder vaak in de directe aanwezigheid van de adolescent, maar nemen vaker de rol van ordehandhaving op zich. Zij treden in de opvoeding vaak

strenger op, waardoor conflicten met vaders sneller kunnen ontstaan (Buehler, Benson, & Gerard, 2006) Dit kan mogelijk verklaren waarom er in dit onderzoek geen verschil bestond tussen moeders en vaders.

Bij het verband tussen het hebben van conflicten met vaders en het delinquente gedrag van adolescenten was sekse een moderator. De resultaten toonden aan dat het positieve verband tussen conflicten met vaders en delinquentie sterker was voor jongens dan voor meisjes. Deze bevinding kwam niet overeen met eerder onderzoek waarin gevonden werd dat het verband tussen het hebben van conflicten met ouders en het vertonen van delinquent gedrag door adolescenten sterker was voor meisjes dan voor jongens (bijv. Cernkovich & Giordano 1987; Norland et al., 1979). Een mogelijke verklaring voor tegenstrijdige resultaten zou gevonden kunnen worden in de reden van de conflicten tussen adolescenten en hun ouders. Het onderzoek van Norland en collega's (1979) toonde aan dat wanneer er geen onderscheid werd gemaakt in de reden van conflicten, het verband tussen conflicten met ouders en delinquentie sterker was voor meisjes dan voor jongens. Wanneer conflicten echter gingen om het agressieve gedrag van adolescenten, was dit verband voor jongens sterker dan voor meisjes.

De resultaten uit dit onderzoek toonden ten slotte aan dat de interactie-effecten die in dit onderzoek werden onderzocht niet significant waren. Dit suggereert dat het gedrag van vaders en moeders elkaar niet beïnvloedt. Conflicten tussen moeders en adolescenten zouden bijvoorbeeld niet samenhangen met conflicten tussen vaders en adolescenten. Deze niet-significante effecten zouden verklaard kunnen worden door de manier van data verzamelen die in dit onderzoek gebruikt is. Hoewel de in dit onderzoek gebruikte zelfrapportage vragenlijsten valide informatiebronnen zijn (Edens et al., 1999; Furman & Buhrmester, 2009; Jolliffe et al., 2003), hebben de deelnemende adolescenten vragenlijsten voor vaders en moeders apart ingevuld. Wellicht zou de interactie tussen het gedrag van vaders en moeders wel verband houden met elkaar als een vragenlijst ontwikkeld zou worden waarin het gedrag van beide ouders werd meegenomen.

Praktische Implicaties

Mogelijk voegt ons onderzoek iets toe aan de bestaande empirie en kan het daarmee ook bijdragen aan de praktijk. Zoals eerder genoemd zijn er aanwijzingen vanuit de theorie dat ouder-kind relaties tijdens de adolescentie een rol spelen bij de ontwikkeling van delinquentie (Hirschi, 1969; Patterson, 1982). Ook verschillende empirische onderzoeken toonden aan dat er een negatieve samenhang bestond tussen een goede ouder-kind relatie en het delinquente gedrag van adolescenten (Hair et al., 2005; Hoeve et al., 2009; Keijsers et al., 2011; Wright & Cullen, 2001). Het huidige onderzoek geeft informatie over de samenhang tussen twee specifieke aspecten van ouder-kind relaties en delinquent gedrag van adolescenten, namelijk ouderlijke steun en conflicten met ouders. Er bestond een positieve samenhang tussen het hebben van

conflicten met moeders en vaders en delinquent gedrag van adolescenten. De steun van zowel moeders, als vaders was echter geen voorspeller voor het delinquent gedrag van adolescenten. Onze resultaten laten dus zien dat niet alle aspecten van de ouder-kind relatie verband houden met het delinquent gedrag van adolescenten. Wanneer onze resultaten in toekomstig onderzoek bevestigd worden, kan in de theorie wellicht onderscheid gemaakt worden tussen verschillende aspecten van de ouder-kind relatie.

De gevonden resultaten zouden voor de praktijk kunnen betekenen dat men ouders er bewust van moet maken dat de conflicten die zij met hun kinderen hebben, een rol kunnen spelen bij de ontwikkeling van delinquent gedrag. Dit kan bijvoorbeeld gedaan worden door informatieavonden voor ouders te organiseren op de school van hun kinderen. Deze voorlichting kan mogelijk preventief werken. Daarnaast zouden interventies zich meer moet richten op het verminderen en/of voorkomen van conflicten met ouders. Aangezien het verband tussen conflicten met ouders en delinquent gedrag van adolescenten voor vaders en moeders even sterk is, moeten beide ouders nadrukkelijk bij interventies betrokken worden. Hierbij moet extra aandacht worden besteed aan de conflicten tussen vaders en zoons, omdat uit ons onderzoek is gebleken dat conflicten met vaders een sterkere voorspeller is van delinquent gedrag bij jongens dan bij meisjes.

Beperkingen

Ondanks een aantal sterke punten van deze studie, zoals het gebruik van een grote steekproef en een theoretisch kader, kent deze studie ook een aantal beperkingen. Ten eerste is er in deze studie gebruik gemaakt van een cross-sectioneel onderzoeksdesign, waarbij verschillende variabelen op één meetmoment zijn gemeten (Field, 2009). Hierdoor is een vergelijking over tijd niet mogelijk. Op deze manier kunnen geen uitspraken worden gedaan over de mogelijke ontwikkeling van delinquent gedrag van adolescenten. Deze methodologische beperking zou weggenomen kunnen worden door in vervolgonderzoek gebruik te maken van een longitudinaal onderzoeksdesign. Ten tweede zijn de resultaten gebaseerd op zelfrapportages van adolescenten. Hoewel zelfrapportage een betrouwbare bron is om delinquent gedrag te meten (Jolliffe et al., 2003), is het betrouwbaarder tevens gebruik te maken van informatie verkregen van verschillende informanten, zoals de moeders en vaders van deze adolescenten. Ditzelfde geldt voor informatie betreffende het ontvangen van ouderlijke steun en het hebben van conflicten met ouders. Ten slotte heeft deze studie zich gericht op het verband tussen de kwaliteit van de ouder-kind relatie tijdens de adolescentie en lichte vormen van delinquent gedrag. Moffit (1993) beschrijft in haar theorie dat lichte vormen van delinquent gedrag voornamelijk vertoond worden door adolescenten die zich alleen schuldig maken aan delinquent gedrag tijdens de adolescentie. Het is onduidelijk of de resultaten uit deze studie gegeneraliseerd kunnen worden naar adolescenten die

ernstigere vormen van delinquent gedrag vertonen, omdat dit volgens de theorie van Moffit (1993) een ander ontwikkelingspatroon betreft. Voor toekomstig onderzoek is het van belang dat alle vormen van delinquent gedrag van adolescenten meegenomen worden om generalisatie mogelijk te maken.

Conclusie

Concluderend toonde deze studie aan dat jongens meer delinquent gedrag vertonen dan meisjes en dat het hebben van conflicten met, maar niet het ontvangen van steun van vaders en moeders hiermee samenhangen. Het positieve verband tussen conflicten met vaders en delinquent gedrag was met name voor jongens aanwezig. Er bestonden geen interactie-effecten tussen het gedrag van vaders en moeders. Ondanks het feit dat deze studie een aantal beperkingen kent, geven de resultaten duidelijk weer dat het hebben van conflicten met ouders een voorspeller is van het delinquente gedrag van adolescenten. De resultaten van dit onderzoek suggereren dat het hebben van conflicten een grotere rol speelt in de ontwikkeling van delinquent gedrag van adolescenten dan het ontvangen van ouderlijke steun.

Literatuurlijst

- Adams, R. E., & Laursen, B. (2007). The correlates of conflict: Disagreement is not necessarily detrimental. *Journal of Family Psychology, 21*, 445-458.
- Barnes, G. M., & Farrell, M. P. (1992). Parental support and control as predictors of adolescent drinking, delinquency, and related problem behaviors. *Journal of Marriage and Family, 54*, 763-776.
- Bean, R. A., Barber, B. K., & Crane, D. R. (2006). Grades, delinquency, and depression among African American youth: The relationships tot academic parental support, behavioral control, and psychological control. *Journal of Family Issues, 27*, 1335-1355.
- Blom, M., Oudhof, J., Bijl, R. V., & Bakker, B. F. M. (red.) (2005b). *Verdacht van criminaliteit. Allochtonen en autochtonen nader bekeken*. Den Haag: Ministerie van Justitie/WODC (Cahier 2005-2).
- Blom, M., & Van der Laan, A. M. (2006). 'Jeugddelinquentie: Risico's en bescherming: Bevindingen uit de WODC Monitor Zelfgerapporteerde Jeugdcriminaliteit 2005'. Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC).
- Breivik, K., Olweus, D., & Endresen, I. (2009). Does the quality of parent-child relationships mediate the increased risk for antisocial behavior and substance use among adolescents in single-mother and single-father families? *Journal of Divorce & Remarriage, 50*, 400-426.
- Bronte-Tinkew, J., Moore, K. A., & Carrano, J. (2006). The father-child relationship, parenting styles, and adolescent risk behaviors in intact families. *Journal of Family Issues, 27*, 850-881.
- Buehler, C., Benson, M. J., & Gerard, J. M. (2006). Interparental hostility and early adolescent problem behavior: The mediating role of specific aspects of parenting. *Journal of Research on Adolescence, 16*, 265-292.
- Centraal Bureau voor Statistiek (2012). Cijfers jongeren; gehoorde verdachten. Retrieved from <http://www.cbs.nl>

Cernkovich, S. A., & Giordano, P. C. (1987). Family relationships and delinquency. *Criminology, 25*, 295-321.

De Goede, I., Branje, S., & Meeus, W. (2009). Developmental changes in adolescents' perceptions of relationships with their parents. *Journal of Youth and Adolescence, 38*, 75-88.

De Kemp, R. A. T., Scholte, R. H. J., Overbeek, G., & Engels, R. C. M. F. (2004). Opvoeding, delinquente vrienden en delinquent gedrag van jongeren. *Pedagogiek, 24*, 262-278.

Deković, M., Janssens, J. M. A. M., & Van As, N. M. C. (2003). Family predictors of antisocial behavior in adolescence. *Family Process, 42*, 223-235.

Edens, J. R., Cavell, T. A., & Hughes, J. N. (1999). The self-systems of aggressive children: A cluster-analytic investigation. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 40*, 441-453.

Fagan, A. A., Van Horn, M. L., Antaramian, S., & Hawkins, J. D. (2011). How do families matter? Age and gender differences in family influences on delinquency and drug use. *Youth Violence and Juvenile Justice, 9*, 150-170.

Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. (3th ed.). London: Sage.

Furman, W., & Buhrmester, D. (1985). Children's perceptions of the personal relationship in their social networks. *Developmental Psychology, 21*, 1016-1024.

Furman, W., & Buhrmester, D. (1992). Age and sex differences in perceptions of networks of personal relationships. *Child Development, 63*, 103-115.

Furman, W., & Buhrmester, D. (2009). Methods and measures: The network of relationships inventory: Behavioral systems version. *International Journal of Behavioral Development, 33*, 470-478.

Gorman-Smith, D., Tolan, P. H., Loeber, R., & Henry, D. B. (1998). Relation of family problems to patterns of delinquent involvement among urban youth. *Journal of Abnormal Child Psychology, 26*, 319-333.

- Hair, E. C., Moore, K. A., Garrett, S. B., Kinukawa, A., Lippman, L., & Michelson, E. (2005). The parent-adolescent relationship scale. In K. A. Moore & L. Lippman (Eds.), *Conceptualizing and measuring indicators of positive development: What does children need to flourish?* (pp. 183-202). New York: Kluwer Academic/plenum publishers.
- Hair, E. C., Moore, K. A., Garrett, S. B., Ling, T., & Cleveland, K. (2008). The continued importance of quality parent-adolescent relationships during late adolescence. *Journal of Research on Adolescence, 18*, 187-200.
- Henggeler, S. W., Edwards, J., Borduin, C. M. (1986). The family relations of female juvenile delinquents. *Journal of Abnormal Child Psychology, 15*, 199-209.
- Hirschi, T. (1969). *Causes of delinquency*. Berkeley: University of California Press.
- Hoeve, M., Dubad, J. S., Eichelsheim, V. I., Van der Laan, P. H., Smeenk, W., & Gerris, J. R. M. (2009). The relationship between parenting and delinquency: A meta-analysis. *Journal of Abnormal Child Psychology, 37*, 749-775.
- Johnson, R. E. (1987). Mother's versus father's role in causing delinquency. *Adolescence, 22*, 305-315.
- Jolliffe, D., Farrington, D. P., Hawkins, R. F., Catalano, R. F., Hill, K. G., & Kosterman, R. (2003). Predictive, concurrent, prospective and retrospective validity of self-reported delinquency. *Criminal Behavior and Mental Health, 13*, 179-197.
- Juang, L. P., & Silbereisen, R. K. (1999). Supportive parenting and adolescent adjustment across time in former East and West Germany. *Journal of Adolescence, 22*, 719-736.
- Junger, M. (1990). *Delinquency and ethnicity. An investigation on social factors relating to delinquency among Moroccan, Turkish, Surinamese and Dutch boys*. Deventer: Kluwer Law and Taxation Publishers.
- Keijsers, L., Loeber, R., Branje, S., & Meeus, W. (2011). Bidirectional links and concurrent development of parent-child relationships and boys' offending behavior. *Journal of Abnormal Psychology, 120*, 878-889.

- Klahr, A. M., Rueter, M. A., McGue, M., Iacono, W. G., & Burt, A. (2011). The relationship between parent-child conflict and adolescent antisocial behavior: Confirming shared environmental mediation. *Journal of Abnormal Child Psychology, 39*, 683-694.
- Koh, B. D., & Rueter, M. A. (2011). Contributions of parent-adolescent negative emotionality, adolescent conflict, and adoption status to adolescent externalizing behaviors. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology, 40*, 825-836.
- Lamb, M. E. (2000). The history of research on father involvement. *Marriage & Family Review, 29*, 23-42.
- Larson, R. W., Richards, M. H., Moneta, G., Holmbeck, G., & Duckett, E. (1996). Changes in adolescents' daily interactions with their families from ages 10 to 18: Disengagement and transformation. *Developmental Psychology, 32*, 744-754.
- Laursen, B. (1995). Conflict and social interaction in adolescent relationships. *Journal of Research on Adolescence, 5*, 55-70.
- Loeber, R., & Stouthamer-Loeber, M. (1986). Family factors as correlates and predictors of juvenile conduct problems and delinquency. *Crime and Justice, 7*, 29-90.
- McLoyd, V. C. (1990). The impact of economic hardship in black families and children: Psychological distress, parenting, and socio-emotional development. *Child Development, 61*, 311-346.
- Moffitt, T. E. (1993). Adolescence-limited and life-course-persistent antisocial behavior: A developmental taxonomy. *Psychological Review, 100*, 674-701.
- Moffitt, T. E., Caspi, A., Rutter, M., & Silva, P. A. (2001). Sex differences in the amount of antisocial behavior: Dimensional measures. In *Sex Differences in Antisocial Behavior, Conduct Disorder, Delinquency, and Violence in the Dunedin Longitudinal Study* (23-37). Cambridge: Cambridge University Press.
- Montemayor, R. (1983). Parents and adolescents in conflict: All families some of the time and some families most of the time. *Journal of early Adolescence, 3*, 83-103.

- Norland, S., Shover, N., Thornton, W. E., & James, J. (1979). Intrafamily conflict and delinquency. *Pacific Sociological Review, 22*, 223-240.
- Patterson, G. R. (1982). *A social learning approach: Vol. 3. Coercive family process*. Eugene, OR: Castalia Publishing.
- Rothbaum, F., & Weisz, J. R. (1994). Parental caregiving and child externalizing behavior in nonclinical samples: A meta-analysis. *Psychological Bulletin, 116*, 55-74.
- Simons, R. L., Johnson, C., & Conger, R. D. (1994). Harsh corporal punishment versus quality of parental involvement as an explanation of adolescent maladjustment. *Journal of Marriage and the Family, 56*, 591-607.
- Van der Laan, A. M., & Blom, M. (2011). 'Jeugdcriminaliteit in de periode 1996-2010. Ontwikkelingen in zelfgerapporteerde daders, door de politie aangehouden verdachten en strafrechtelijke daders op basis van de Monitor Jeugdcriminaliteit 2010'. Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC).
- Van der Laan, A. M., Blom, M., Tollenaar, N., & Kea, R. (2010) 'Trends in de geregistreerde jeugdcriminaliteit onder 12- tot en met 24-jarigen in de periode 1996-2007: Bevindingen uit de Monitor Jeugdcriminaliteit 2009'. Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC).
- Van Dijk, J. J. M., Sagel-Grande, H. I., & Toornvliet, L. G. (2006). *Actuele criminologie*. Den Haag: Sdu Uitgevers.
- Van Doorn, M. D., Branje, S. J. T., & Meeus, W. H. J. (2008). Conflict resolution in parent-adolescent relationships and adolescent delinquency. *The Journal of Early Adolescence, 28*, 503-527.
- Weenink, D. (2007). De invloed van de etniciteit van jonge verdachten op de beslissingen van het Openbaar Ministerie. *Sociologie, 3*, 291-322.
- Werner, N. E., & Silbereisen, R. K. (2003). Family relationship quality and contact with deviant peers as predictors of adolescent problem behaviors: The moderating role of gender. *Journal of Adolescent Research, 18*, 454-480.

- Williams, S. K., & Kelly, F. D. (2005). Relationships among involvement, attachment, and behavioral problems in adolescence: Examining father's influence. *Journal of Early Adolescence, 25*, 168-196.
- Wright, J. P., & Cullen, F. T. (2001). Parental efficacy and delinquent behavior: Do control and support matter? *Criminology, 39*, 677-706.
- Wright, J. P., Cullen, F. T., & Wooldredge, J. D. (2000). Parental support and juvenile delinquency. *Contemporary Perspectives in Family Research, 2*, 139-161.

Tabel 1

Beschrijvende Statistieken van de Schalen

Schalen	<i>n</i>	Min	Max	<i>M</i>	<i>SD</i>
Delinquentie	884	1.00	3.00	1.15	0.31
<i>Ouderlijke steun</i>					
Steun moeders	879	1.00	5.00	3.52	0.65
Steun vaders	840	1.00	5.00	3.33	0.74
<i>Conflicten</i>					
Conflict moeders	879	1.00	5.00	1.53	0.61
Conflict vaders	840	1.00	4.20	1.52	0.63

Tabel 2

Beschrijvende Statistieken voor Jongens en Meisjes en ANOVA-Testen

Schalen	<i>Jongens</i>			<i>Meisjes</i>			<i>ANOVA</i>			
	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>df1</i>	<i>df2</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Delinquentie	447	1.23	0.37	437	1.08	0.19	1	882	58.53	<.01
<i>Ouderlijke steun</i>										
Moeders	444	3.38	0.65	435	3.65	0.62	1	877	38.62	<.01
Vaders	435	3.24	0.75	405	3.43	0.72	1	838	13.20	<.01
<i>Conflict</i>										
Moeders	444	1.49	0.56	435	1.57	0.65	1	877	3.44	.06
vaders	435	1.47	0.57	405	1.58	0.68	1	838	5.91	.02

Tabel 3

Bivariate Correlaties tussen de Schalen

Schaal	1	2	3	4	5
1. Steun moeders					
2. Steun vaders	.67**				
3. Conflict moeders	-.38**	-.19**			
4. Conflict vaders	-.18**	.39**	.37**		
5. Delinquentie	-.07**	-.07**	.08**	.10**	

Noot. ** $p < .01$

Tabel 4

Bivariate Correlaties tussen de Schalen voor Jongens en Meisjes

Schaal	1	2	3	4	5
1. Steun moeders		.69**	-.42**	-.16**	-.01
2. Steun vaders	.64**		-.23**	-.47**	.00
3. Conflict moeders	-.38**	-.17**		.33**	.16**
4. Conflict vaders	-.25**	-.33**	.41**		.08
5. Delinquentie	-.04	-.07	.08	.17**	

Noot. ** $p < .01$; Boven diagonaal: Meisjes, Onder diagonaal: Jongens

Tabel 5

Resultaten van een Stapsgewijze Regressieanalyse met Sekse, Steun Moeders en Interactie als Voorspellers van Delinquent Gedrag van Adolescenten

	B	SE	β	p	R ²	p	ΔR^2	p
Model 1					.06	<.01	.06	<.01
Sekse	-.07	.01	-.24	<.01				
Model 2					.06	<.01	<.01	.43
Sekse	-.06	.01	-.23	<.01				
Steun moeders	-.01	.01	-.03	.43				
Model 3					.06	<.01	<.01	.55
Sekse	-.06	.01	-.23	<.01				
Steun moeders	-.01	.01	-.03	.44				
Sekse * Steun moeders	.01	.01	.02	.55				

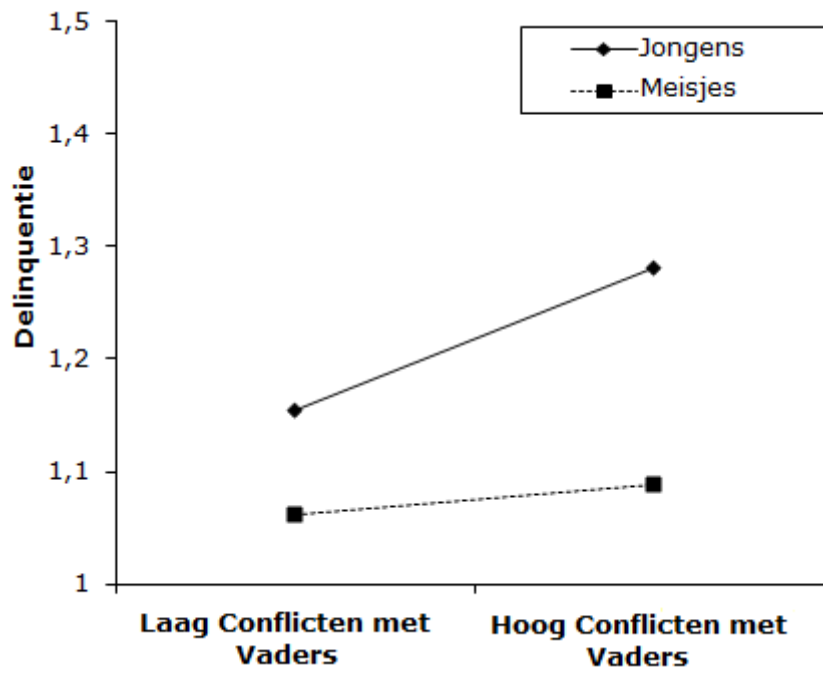
Tabel 7

Resultaten van een Stapsgewijze Regressieanalyse met Sekse, Conflicten met Moeders en Interactie als Voorspellers van Delinquent Gedrag van Adolescenten

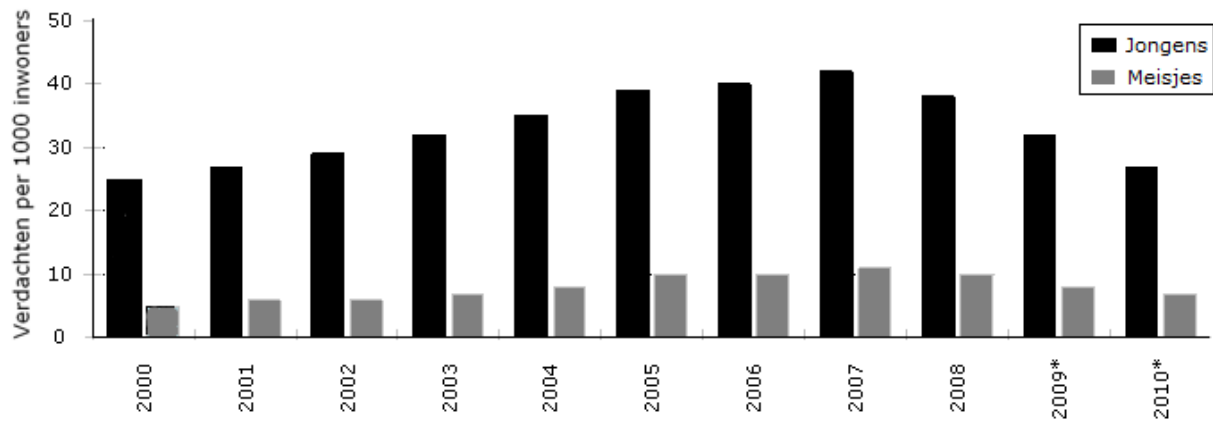
	B	SE	β	p	R ²	p	ΔR^2	p
Model 1					.06	<.01	.06	<.01
Sekse	-.07	.01	-.24	<.01				
Model 2					.07	<.01	.01	<.01
Sekse	-.07	.01	-.24	<.01				
Conflict moeders	.03	.01	.10	<.01				
Model 3					.07	<.01	<.01	.95
Sekse	-.07	.01	-.24	<.01				
Conflict moeders	.03	.01	.10	<.01				
Sekse * Conflict moeders	.00	.01	.00	.95				

Figuur 1. Interactie-effect van Sekse en Conflicten met Vaders op het Delinquente Gedrag van Adolescenten

Figuur 2. Jeugdcriminaliteit 12-18 Jaar Algemeen

Appendix: Ethische verantwoording

Onderzoek dat binnen de Universiteit Utrecht verricht wordt, moet voldoen aan de Richtlijnen Mensproeven. Gezien het feit dat de dataverzameling uit dit onderzoek afkomstig is van de Universiteit Utrecht, veronderstellen wij dat er aan deze richtlijnen voldaan is. Onderzoek dat verricht wordt moet een duidelijk doel hebben. Tevens is het van belang dat het nieuwe inzichten oplevert. Ons onderzoek voldoet hieraan, gezien het feit dat het onderzoek als doel heeft om inzicht te geven in het verband tussen ouder-kind relaties tijdens de adolescentie en delinquent gedrag van de adolescenten.

Vernieuwend aan het onderzoek is dat er gekeken wordt naar de samenhang met delinquentie voor vaders en moeders afzonderlijk. Het onderzoek beoogt resultaten te behalen op een zo min mogelijk belastende manier voor de respondenten. Vragenlijsten nemen een geringe hoeveelheid tijd in beslag en zijn minder confronterend dan bijvoorbeeld een interview. Wij achten dat met dit meetinstrument deze richtlijn gehonoreerd wordt. Daarnaast is deze manier van onderzoeken niet in strijd met algemeen aanvaarde normen. Vragen over de relatie die adolescenten met hun ouders hebben kunnen wel gevoelig liggen, maar ze worden niet schadelijk voor de adolescenten geacht. Aan het onderzoek dienen alleen wilsbekwame respondenten deel te nemen. Wij beschikken niet over de informatie om te beoordelen of hier aan voldaan is. Wel veronderstellen we dat er voldaan is aan de richtlijn dat een respondent op ieder moment zijn medewerking aan het onderzoek kan beëindigen. Deze aanname is gebaseerd op het feit dat er gedurende elk meetmoment respondenten zijn uitgevallen. De privacy van respondenten dient gerespecteerd te worden. Daarom is het bij het verrichten van onderzoek van groot belang dat men vertrouwelijk met de gegevens van respondenten omgaat. In dit onderzoek is gewerkt met respondentnummers, waardoor de anonimiteit gewaarborgd wordt. Doordat aan iedere respondent een uniek nummer is toegewezen, is het wel mogelijk om op een snelle en adequate manier de gegevens van de respondent terug te vinden.